

VALTUUSTOALOITE

JOENSUUHUN ENNALTAEHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN KOORDINOINTIIN KOORDINAATTORI TAI TYÖRYHMÄ

Painopisten lasten ja nuorten kanssa tehtävässä päihdetyössä on tänä päivänä ennaltaehkäisyssä. Työ kuuluu meille kaikille, mutta lain mukaan Joensuulla täytyy olla määritelty toimielin, jolle on määritelty ehkäisevän päihdetyön järjestäminen. **Ennaltehkäisevä työ kuuluu kunnalle ja korjaava työ Siun Sotelle.** Tästä syystä tämä aloite tuodaan Joensuun valtuustoon.

TAUSTAA:

Valistustyö on kantanut hedelmää, nuorten tupakointi ja humalahakuinen juominen ovat vähentyneet. Konkreettisia tämän päivän huolenaiheina Joensuussa ennaltaehkäisevän päihdetyön puolella ovat mm.

- lisääntynyt nuuskan käyttö ala-asteesta ammattiopistoihin.
- nuuskan myynti koulujen sisällä jo alakouluilla (myyjiä on vaikea saada kiinni)
- nuuskan välittäjinä toimivat vanhemmat oppilaat, mutta myös aikuiset
- nuoret kertovat, että minkään aineiden saatavuus ei ole ongelma
- ammattiopistoissa nuuskan ohella myös tupakoidaan paljon
- opiskelijamaailmassa liikkuu vahvempia nuuskalaatuja (ns. siperiannuuskaa), joiden nikotiinipitoisuus on korkea. Myös kannabista sisältävää nuuskaa löytyy. Vahvoja nuuskalaatuja on jo peruskoulussakin.
- sähkösavukkeet ovat muodissa ja niitä pidetään jopa tupakastavieroituksen välineenä. Aikuiset hankkivat niitä lapsilleen tupakasta vieroitukseen. Tutkimusnäyttöä tähän ei kuitenkaan ole ja Suomessa on jo löytynyt sairaalahoitoakin vaativia ongelmia sähkötupakan käytöstä. Siinä hengitetään sisään pienhiukkasia, ei suinkaan vesihöyryä (kuten monet olettavat)
- yläkouluissa kannabismyönteisyys on jo yleistä

(Nämä huolenaiheet ovat tulleet ammattilaisten, koulujen henkilökuntien ja kotien tahoilta. Koululaisten terveydenhoitokysely vahvistaa nämä faktat.)

EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN KOORDINOINNIN TILANNE JOENSUUSSA:

- kukaan ei koordinoi työtä, toiminta on sattumanvaraista
- esimerkiksi Mikkelissä, Kuopiossa, Ylä-Savossa ja Siilinjärvellä on nimetyt ehkäisevän päihdetyön koordinaattorit, joiden työ kohdistuu kokonaan ehkäisevään päihdetyöhön.
- Tällä hetkellä ei ole määritelty sitä toimielintä, jolle ehkäisevä päihdetyö kuuluu eli kuntamme rikkoo lakia ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 5§
- ohjauskirje on 6.2.2018 lähetetty kuntiin, onko sitä käsitelty hallintoelimissä kuten käsketty

EPT-raportin lainaus:

”Itä-Suomen alueen keskuskaupungista poiketen Joensuun kaupungista ei löydy ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilöä tai työtä koordinoivaa henkilöä eikä ehkäisevää päihdetyötä toimeenpanevaa ryhmää. Näin suuressa kaupungissa on väistämättä tarve henkilölle, joka koordinoi alueella tehtävää ehkäisevää päihdetyötä. Vaarana ilman toiminnan koordinoitua on se, että voidaan tehdä päällekkäistä toimintaa, kun ei tiedetä toisista toimijoista ja puolestaan keskeisiä ehkäisevän päihdetyön toimia jää huomioimatta.”

Tästä ehkäisevän päihdetyön koordinaattorin tarpeesta kaupungissamme on kirjoittanut paikallismediaan parikin kirjoitusta Anne Kejonen, AVI:n terveydenhuollon ylitarkastaja. Huolen hänen ohellaan valtuutetuille ovat esittäneet TERVIS-työryhmän jäsenet Sirkka Hartikainen (suuhygienisti), Jarkko Riikonen (poliisin erityisnuorisotyöntekijä) sekä Leena Naumanen (kouluterveydenhoitaja).

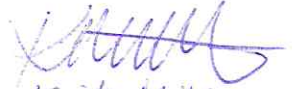
Me allekirjoittaneet valtuutetut tartummekin tähän huolenaiheeseen ja jo läinsäädännöstäkin nousevaan puutteeseen sekä esitämme, että Joensuuhun nimetään asianmukainen ennaltaehkäisevä päihdetyön koordinaattori tai selkeä toimielin, jolle koordinointi kuuluu.

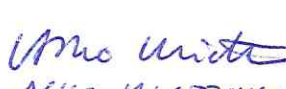
Joensuussa 26.3.2018

ANNE MIKKOLA

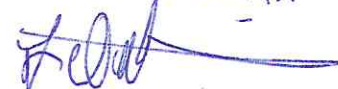

ANTTI KAINULAINEN

MIKA PIIRONEN

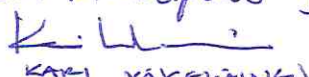

Krista Mikkonen

ASKO MIETTINEN

Päivi Eteläpää
Päivi Eteläpää

Jere Nuutinen

KARI VÄKEVÄINEN

MARJATTA RÄTTY

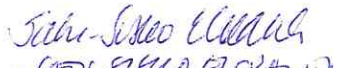

Anni Tiellinen

Jussi Wihonen

Eero Hirvonen
Hanna Holopainen

Asseri Kinnunen

Teemu Huusari

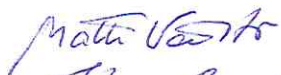

SATU-SISKO ERKKÄNEN

Maria Roival

MILENA VARIS

EIRA VÄÄNÄNEN

Kari Sevola

Sanna Heinonen

Heli Hyälä

SARI KOSKINEN

Oskari Korhonen

Marthi Juntunen

MIRA LAAKKONEN

Anni Järvinen

ANNI SAARELAINEN

Hanna Martikainen

MARKO HAAKANA

Kaupunginvaltuusto	§ 43	26.03.2018
Sosiaali- ja terveystalvelujen neuvottelukunta	§ 34	14.08.2018
Kaupunginhallitus	§ 281	20.08.2018
Kaupunginvaltuusto	§ 116	27.08.2018

Valtuutettu Anne Mikkolan ynnä muiden valtuustoaloite ennaltaehkäisevän päihdetyön koordinaattorista tai työryhmästä

2535/06.01/2018

KV 26.03.2018 § 43

Valtuutettu Anne Mikkola jätti 26.3.2018 valtuuston puheenjohtajalle valtuustoaloitteen ennaltaehkäisevän päihdetyön koordinaattorista tai työryhmästä.

Valtuustoaloitteen olivat allekirjoittaneet myös Antti Kainulainen, Mika Piironen, Krista Mikkonen, Asko Miettinen, Päivi Eteläpää, Jere Nuutinen, Eero Bogdanoff, Kari Väkeväinen, Ari Tielinen, Marjatta Rätty, Jussi Wihonen, Eero Hirvonen, Hannu Holopainen, Asseri Kinnunen, Teemu Huikuri, Satu-Sisko Eloranta, Tuula Parikka, Maria Roivas, Milena Varis, Eira Väänänen, Matti Väistö, Kari Savolainen, Sanna Heinonen, Heli Hjälml, Sari Koskinen, Timo Elo, Oskari Korhonen, Martti Juntunen, Alia Dannenberg, Mira Laakkonen, Anni Järvinen, Antti Saarelainen, Hanna Martikainen, Petteri Tahvanainen ja Marko Haakana.

Päätös:

Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

SOTENEUV § 34

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Joensuuhun nimetään asianmukainen ehkäisevän päihdetyön koordinaattori tai selkeä toimielin, jolle koordinaointi kuuluu.

Ehkäisevän päihdetyön tavoitteena kunnassa on ehkäistä alkoholin, tupakkatuotteiden, huumausaineiden ja rahapelaamisen haittoja toimiviksi todetuilla kysyntään ja saatavuuteen vaikuttavilla keinoilla. Ehkäisevä päihdetyö on osa kunnan lakisäateistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä turvallisuustyötä. Ehkäisevän päihdetyötä ohjaavat muun muassa Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015 (1.12.2015) ja toimintaohjelma, Sosiaalihuoltolaki 1301/2014 (1.4.2015), Lastensuojelulaki 417/2007 (1.5.2008) ja Terveystenhuoltolaki 1326/2010 (1.5.2011). HE 31.8.2016 maakuntalaiksi ja sote-järjestämislaiksi maakunnan tehtävänä on ehkäisevä päihdetyö sote-palveluissa, alueellinen yhteistyö, ohjaus ja tuki kunnille ehkäisevässä päihdetyössä, tupakkavalvonta (siirtyy ympäristöterveydenhuollosta) ja alkoholilupahallinto (siirtyy Aluehallintovierastosta).

Ehkäisevän päihdetyön järjestämislain 5 § mukaan kunta huolehtii ehkäisevän päihdetyön tarpeen mukaisesta organisoinnista alueellaan ja nimeää ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavan toimielimen. Toimielimen tehtävänä on: 1) huolehtia kunnan päihdeolojen seurannasta ja niitä koskevasta tiedotuksesta;

- 2) huolehtia siitä, että päihdehaittoja ja niiden vähentämistä koskevaa tietoa tarjotaan yksityisille henkilöille ja koko väestölle;
- 3) lisätä ja tukea päihdehaittoja ehkäisevien toimien osaamista kaikissa kunnan tehtävissä;
- 4) esittää ja edistää ehkäisevän päihdetyön toimia kunnan hallinnossa, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa, sivistys-, liikunta- ja nuorisotoimessa sekä elinkeinotoimessa;
- 5) huolehtia siitä, että 4 kohdassa tarkoitetut kunnan toimet sovitetaan yhteen poliisin, alkoholilain (1143/1994) ja tupakkalain (693/1976) noudattamisen valvonnan, elinkeinoelämän ja erityisesti ehkäisevään päihdetyöhön osallistuvien yleishyödyllisten yhteisöjen ehkäisevään päihdetyöhön kuuluvien ja sitä tukevien toimien kanssa.

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä ei vaadi kuntaan palkattavan ehkäisevän päihdetyön koordinaattoria mutta toteuttaakseen ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavalle toimielimelle määrättyjä tehtäviä tarvitaan työntekijä, joka suunnittelee, valmistelee, koordinoi ja ennen kaikkea käytännössä toteuttaa laissa määrättyjä tehtäviä yhdessä kunnan eri toimialojen ja muiden toimijoiden kanssa. Muun muassa Kuopion ja Mikkelin kaupungit ovat palkanneet tehtävää varten kokoaikaisen työntekijän.

Tutkimusten mukaan haitallinen pähteiden käyttö on merkittävä kustannuksia aiheuttava tekijä (esim. sairauspoissaolot, työkyvyttömyyseläkkeet, tapaturmat, lasten huostaanotot). Useat näistä kustannuksista olisivat ehkäistävissä. Kustannusvaikuttavaa voi olla panostaa ehkäisevän päihdetyön työntekijään, joka koordinoi käytännön tason toimintaa ja toteuttaa laajassa yhteistyössä vaikuttavaksi todettuja toimintamalleja. Ehkäisevää päihdetyötä asiantuntevasti suunnittelemalla huolehditaan siitä, että ehkäisevä päihdetyö on pitkäjänteistä, koordinoitua ja kaikkiin ikäryhmiin kohdistuvaa.

Itä-Suomen aluehallintovirasto suosittelee ehkäisevän päihdetyön koordinaattorin työpanokseksi vähintään 0,3-0,5 henkilötyövuotta 20 000:ta asukasta kohti. Suositus on, että ehkäisevän päihdetyön koordinaattori nimetään virallisesti ja työlle turvataan riittävät resurssit. Mikkelin kaupungin kokemuksen mukaan työntekijäkustannusten lisäksi toimintarahaa on hyvä olla budjetoituna n. 2 500 €/neljännesvuosi sekä alkuhankintoja varten on hyvä olla myös pääoma.

Ehkäisevän päihdetyön koordinaattorin saaminen Joensuun kaupungin organisaatioon vaatii uuden toimen perustamista ja on näin ollen asia, joka tulee ratkaista vuoden 2019 talousarvion käsittelyn yhteydessä. Jos Joensuun kaupungille päätetään palkata ehkäisevän päihdetyön koordinaattori, tulee vuoden 2019 talousarvioon varata raha kokopäiväisen ehkäisevän päihdetyön koordinaattorin palkkakustannuksiin 10 000 euron vuosittaisine toimintarahoineen sekä riittävä rahoitus alkuhankintoja varten eli yhteensä vähintään 55 000 euroa.

Joensuun tarpeisiin vastaavaa tehtävänkuvaa tulee tarkentaa mutta valmiita hyväksi havaittuja kuvauksia, työtehtävien vuosisuunnitelmia ja valtuustokausittaisia suunnitelmia on saatu Kuopiosta ja Mikkelistä. Molemmissa kaupungeissa ehkäisevän päihdetyön asiantuntijan tehtävän kelpoisuusvaatimuksena on ollut soveltuva korkeakoulututkinto.

Ehkäisevän päihdetyön järjestämislain 5 § kunnan tulee nimetä ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaava toimielin. 2017 vuoden alussa voimaan tulleen Joensuun kaupungin hallintosäännön mukaan hyvinvointilautakunnan tehtävänä on vastata toimialansa palveluista kokonaisuutena ja palvelujen yhteensovittamisesta. Hyvinvointilautakunta tai vaihtoehtoisesti sosiaali- ja terveystieteiden neuvottelukunta sopisi näin ollen ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavaksi toimielimeksi. Käytännössä se tarkoittaisi, että lautakunnalle raportoitaisiin säännöllisesti lain edellyttämien toimenpiteiden toteuttamisesta.

Valmistelija: hyvinvointikoordinaattori Heini Lehikoinen

Hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Sosiaali- ja terveystieteiden neuvottelukunta päättää antaa yllä olevan vastauksena valtuutettu Anne Mikkolan ynnä muiden valtuustoaloitteeseen ennaltaehkäisevän päihdetyön koordinaattorista tai työryhmästä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Nuorisovaltuuston edustaja Sampo Välimäki poistui kokouksesta kesken pykälän käsittelyn klo 18.41.

KH 20.08.2018 § 281

Kaupunginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Anne Mikkolan ynnä muiden valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

KV 27.08.2018 § 116

Ehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena valtuutettu Anne Mikkolan ynnä muiden valtuustoaloitteeseen ja todeta aloitteen loppuun käsitellyksi.

Keskustelu:

Asiassa käytiin keskustelu, jossa seitsemän valtuutettua käytti puheenvuoron.

Keskustelussa ei tehty päätösehdotuksesta poikkeavia esityksiä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.